

УСВОЯВАНЕ НА ЗНАНИЯ ПО ЧУЖДЪОЗИК В СЕМИОТИЧЕН ПЛАН

Милка Хаджикотева

Within the framework of semiotics, foreign language acquisition functions as a semiotic process *per se*. The insights provided by Peircian concepts of firstness, secondness and thirdness as well as the role of abduction together with induction and deduction help to develop fairly consistent schemata of meaning construction and reconstruction in the process of training. The article suggests some ways of increasing students' semiotic awareness through the development of certain skills. Influenced by a number of sign systems, the learners of a foreign language need these skills which are vital for carrying out successful communication. It is undoubtedly the responsibility of the teachers to pay attention to and develop at least some of the skills, which, willingly or not, the students will have to up-date in the future.

Усвояването на знания по чужд език е процес, върху който влияние оказват средата, заобикалящият свят, културата, изкуството, всички те изградени от множество знаци, обвързани в знакови системи. Следователно, учебната зала се превръща в един микросвят, в който живеят различни ситуации и отношения между участниците в тях. Реконструирането на залегналия в ситуацията и отношенията смисъл и изграждането на взаимна обусловеност между фазите в учебния процес, огледален и смален вариант на заобикалящия ни свят, и неговите компоненти, реализиращи се чрез замисъла и целите, заложен в предлаганите задачи и упражнения, както и целите на взаимодействията обучаван – обучаван, обучаван – преподавател в процеса на обучение са от огромно значение. Възприемането на различните аспекти на протичащите процеси дава възможност обучаваният да действа и да се изразява по адекватен начин в разнообразни комуникативни ситуации. Съществува пряко пропорционална зависимост между вникване в замисъла на учебния процес (какво точно става по време на заниманията и защо) и успешното представяне на обучаваните, което от своя страна допринася за повишаване мотивацията и положителното отношение към представяния материал и спомага за по-сериозно сътрудничество и съпричастност по време на заниманията.

Семиотиката е науката, която се занимава с възможните начини на конструиране и реконструиране на значение и изграждане на смисъл в знаковите системи. Езикът, от своя страна, е идеалната знакова система. Усвояването на знания по чужд език е процес, който преминава през фазите първичност, вторичност и третичност според класификацията на Пърс (1903), в която основно място заемат иконичността, индексалността и символността. Иконичността като модел на подражание се прилага в ранните етапи на чуждоезиково обучение, при които се изучават единични граматически и лексикални единици и се наблюдава склонност към дословно повторение на чуто и прочетеното. В обучението на средно-напреднали и напреднали се поощрява преходът от иконичност към символност посредством задълбочено участие в обсъждане на възможните варианти за разрешаване на поставените задачи. От особено значение е осъзнаване същността на представения материал чрез осмисляне и желание за откриване на връзки между различните компоненти и типове задачи, чрез обмисляне и представяне на различни варианти за тяхното разрешаване, което води до усвояване на приетите по конвенция начини за успешно предаване на информация.

Индексалността, в която заляга причинно-следствената връзка, може да се разглежда в процеса на усвояване на чужд език като осмисляне на езикови правила и постановки и прилагането им при участието в сходни по своята същност ситуации.

Посредством семиозиса се осмислят познати и непознати явления на базата на познания за заобикалящия ни свят, което променя и обогатява индивидуалните понятийни схеми. Всъщност, тези схеми представляват мрежа от вече преживяни и познати явления, свързани помежду си посредством смисъла, който те носят за индивида. Усвояването на знания по чужд език е възможно благодарение на способността да се конструира и реконструира смисъл в нови знаци и знакови системи на базата на подражание (първичност), аналогия (вторичност) или обществено договаряне (третичност). Ако обучаваните вече са се сблъскали с подобен тип знаци, процесът на усвояване протича естествено и лесно.

